

Dictamen de l'Informe de política lingüística 2011

Comissió Permanent del Consell Social de la Llengua Catalana

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

DICTAMEN

DE L'INFORME DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA 2011

Comissió Permanent del Consell Social de la Llengua Catalana
Direcció General de Política Lingüística
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya

Ponent: Josep Caníció Querol, president de la Comissió de Llengua del CICAC
Barcelona, 26 de juliol de 2013

Aquest dictamen està estructurat en cinc parts: primer, exposem el marc legal que regula i empara la realització d'aquest tipus de dictamen; segon, resumim breument el contingut i l'estructura de l'informe objecte de valoració; tercer, aportem observacions que afecten tot l'informe; quart, presentem les observacions específiques per a cada apartat de l'informe; i cinquè i últim, extraïem les conclusions.

Les valoracions exposades en aquest dictamen tenen com a únic objectiu contribuir de manera objectiva i constructiva a millorar el disseny de polítiques lingüístiques, així com el disseny i els continguts de futurs informes. És per això que les observacions que es presenten a continuació giren al voltant de tres aspectes: la valoració de l'actuació lingüística; la selecció de continguts per incloure en l'informe i la seva presentació. Per a la redacció d'aquest dictamen, s'han consultat informes i dictàmens anteriors, i s'ha tingut en compte l'agenda actual (del 2013) de Política Lingüística.

I. ANTECEDENTS

1. De conformitat amb l'article 39.3 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, el Govern de la Generalitat de Catalunya ha d'informar cada any el Parlament de les actuacions de política lingüística i dels resultats obtinguts per mitjà dels instruments de planificació lingüística de què s'ha dotat.
2. En virtut de l'article 2 del Decret 116/2005, de 14 de juny, del Consell Social de la Llengua Catalana (CSLC), el Consell té com a funció avaluar els objectius i els resultats de la política lingüística del Govern de la Generalitat.
3. En data 13 de juny, en la Comissió Permanent del Consell Social de la Llengua Catalana, la directora general de Política Lingüística, la Sra. Ester Franquesa, va lliurar a la Comissió l'*Informe de política lingüística 2011*, i es va acordar per unanimitat d'encarregar el dictamen de l'informe al Sr. Josep Caníció Querol, que representa la Comissió de Llengua del Consell de l'Advocacia Catalana en el si del CSLC.

II. CONTINGUT

L'Informe de política lingüística 2011 consta de quatre parts ben diferenciades:

1. **La situació lingüística del 2011:** s'hi exposen diversos indicadors que permeten donar compte de l'estat del català el 2011. En destaquem els següents:
  - a) El grau de coneixements del català, que se situa en un 80,5 % de persones que saben parlar el català i un 65 % que saben escriure'l;
  - b) El català com a llengua habitual, índex que ha augmentat respecte de l'anterior en 1,6 punts i se situa en un 43 %.
  - c) Els percentatges d'ús del català, els quals s'han vist incrementats en els àmbits de la família, la feina, la premsa, la ràdio, la televisió, el cinema, els videojocs, la lectura, internet i els mòbils; mentre que en l'àmbit de l'Administració de justícia l'ús de la llengua catalana ha disminuït.
  - d) L'ús de l'occità aranès: un 78,2 % de la població entén l'occità aranès, però només un 34,8 % el sap escriure.

2. **L'acció de Govern:** aquest apartat, que es divideix en tres subapartats, descriu les accions en política lingüística dutes a terme a Catalunya:
  - a) Promoció del coneixement: s'hi descriuen els instruments utilitzats per garantir el coneixement del català (l'ensenyament reglat, la formació d'adults i la certificació de coneixements).

  - b) Eines i serveis: s'hi exposen les eines que el Govern ofereix per satisfer les consultes lingüístiques (l'Optimot, que ha registrat 9.815.691 cerques; i el TermCat, que ha resolt fins a 2.351 consultes personals); i, també, els organismes que assessoren i resolen conflictes en matèria de drets lingüístics (l'Oficina de Garanties Lingüístiques del Departament de Cultura, la qual ha atès 8.454 peticions; i l'Agència Catalana del Consum, que ha incoat 226 expedients sancionadors per una quantia de 176.000 euros).

  - c) Foment de l'ús: s'hi expliquen les actuacions en política lingüística per promoure l'ús del català en general (el programa del Voluntariat per la Llengua, accions de sensibilització lingüística i l'organització de premis lingüístics) i en àmbits més específics (com són el cinema, l'esport, la justícia, etc.).

3. **La projecció exterior:** aquest apartat presenta les quatre vies per mitjà de les quals s'han vehiculat les actuacions en política lingüística a l'estranger:
  - a) Ensenyament de la llengua a l'exterior
  - b) Participació en organismes europeus
  - c) Activitats en altres territoris de parla catalana
  - d) Activitats a l'Estat espanyol

4. **L'annex,** el qual conté informació relativa a les novetats del marc legal; al pressupost destinat a la Direcció General de Política Lingüística (DGPL) i a altres departaments que també tenen com a objectiu, entre altres, fomentar l'ús del català; i, en darrer terme, inclou una exposició sobre els diversos organismes que componen l'estructura institucional que dona suport a Política Lingüística.

III. OBSERVACIONS GENERALS

1. Pel que fa a la forma d'exposició de les dades, valorem molt positivament els canvis que ha experimentat aquest informe respecte de l'anterior. L'ús de gràfics, titulars i frases destacades, així com la redacció concisa, clara i directe, representen una millora molt significativa que facilita l'estudi i l'anàlisi de les actuacions en política lingüística.
2. Quant al contingut, remarquem l'encert a no incorporar informació redundant o innecessària. Per contra, s'ha trobat a faltar informació relativa als objectius que es van establir per a l'any 2011. El desconeixement dels objectius fixats per DGPL aquell any dificulten la tasca de valoració de les actuacions que es descriuen en l'informe, ja que aportarien la descripció de la situació i els objectius dels quals es parteix i permetrien veure fins a quin punt s'han acomplert o no les tasques previstes. Paral·lelament, la descripció d'algunes iniciatives no ha anat acompanyada d'una explicació dels resultats, per la qual cosa també ha sigut difícil de valorar-ne la idoneïtat.
3. També, amb relació al contingut, creiem que les actuacions –o almenys les més importants– que es descriuen en els apartats de “L'acció de Govern” i “La projecció exterior” haurien d'anar acompanyades d'informació relativa als pressupostos que s'hi han assignat. En altres paraules, creiem que cal interrelacionar, sia mitjançant quadres informatius sia mitjançant remissions, els apartats sobre les actuacions en política lingüística i l'apartat sobre els pressupostos. Val a dir que per valorar una actuació en política lingüística i els seus resultats cal tenir en compte els diners que s'hi han destinat.
4. Volem deixar constància que a l'hora d'avaluar les polítiques lingüístiques del 2011, hem tingut en compte la situació demogràfica, caracteritzada per una disminució del flux migratori, com també el context socioeconòmic, caracteritzat per la crisi econòmica.

IV. OBSERVACIONS ESPECÍFIQUES

LA SITUACIÓ LINGÜÍSTICA

1. Veiem adequada i necessària la inclusió d'aquest apartat en primer lloc. Compartim el fet que per poder dissenyar polítiques lingüístiques és imprescindible disposar de dades actualitzades sobre la situació. Abans d'entrar a fer la valoració de les dades exposades, volem posar de manifest que la presentació d'aquest apartat és excel·lent i reiterem que l'ús dels gràfics i destacats contribueix a copsar ràpidament l'estat de la llengua catalana l'any 2011.

Com a dades positives de la situació lingüística, destaquem que el percentatge de coneixements de català (comprendre, parlar, llegir i escriure), en general, va en augment; i que el nombre de persones que té el català com a llengua habitual va creixent any rere any (el 2010 es va registrar un 39,5 % en front del 43% de l'any 2011). D'altra banda, si posem en relació les dades del lloc de naixement de la població i les de la llengua d'identificació, observem el fet que,

a pesar que un 63 % de la població hagi nascut a Catalunya, només n'hi ha un 42,2 % que té el català com a llengua d'identificació (en el supòsit que el 37% de les persones no nascudes a Catalunya no s'identifiquin amb la llengua catalana). Així doncs, posem en evidència que hi ha un sector de la població (un 21 %, que equival a 1.583.319 de persones) que tot i haver nascut aquí no s'identifica amb la llengua catalana. Al nostre parer, aquesta dada pot ajudar a establir nous objectius per a les polítiques lingüístiques i pot obrir un nou camp de treball.

Pel que fa als usos lingüístics en els diversos àmbits, les dades mostren que encara queda molt camí per fer. Si bé és cert que la majoria d'àmbits que s'examinen (la família, la feina, la premsa, la ràdio, la televisió, el cinema, els videojocs, la lectura, internet, els mòbils) han experimentat un increment en l'ús del català, volem ressaltar que en cap cas aquest ús supera el del castellà.

No obstant això, hi ha dues excepcions: en el sector del teatre, el 53,6 % dels espectadors han vist l'últim espectacle en català, davant d'un 39,2 % d'espectadors que han vist l'actuació en castellà; i en el sector universitari, la mitjana de classes de grau impartides en català és del 76,2 %. D'aquest últim sector, volem destacar, però, que l'ús de la llengua catalana disminueix significativament en els postgraus i màsters.

Cal posar de manifest la importància de formar i especialitzar els estudiants en català, ja que si s'adquireixen els conceptes i la terminologia en aquesta llengua, molt probablement s'utilitzarà a l'hora de treballar. Per tant, les polítiques lingüístiques per impulsar el català en l'àmbit universitari són crucials perquè repercuteixen de manera directa i favorable en els percentatges d'ús del català a la feina, entre altres. Com a dada molt negativa, destaquem que a les aules de graus de les universitats han disminuït la docència en català a favor de les terceres llengües, com ara l'anglès. Així, a la UPF el 50,9 % de la docència de graus és en català; el 71,7 % a la UB i el 79,7 % a la UAB. Considerem que les polítiques lingüístiques no han de baixar la guàrdia en l'àmbit universitari, atès que la docència de graus en català no ha de disminuir a favor de terceres llengües tal com es constata.

Com a dades preocupants, ens fixem en què només un 7,9 % dels espectadors de cinema han vist la darrera pel·lícula en català; que el percentatge de sentències en català ha caigut del 20,1 % l'any 2005 al 13,1 % l'any 2011; i que només el 26,7 % de lectors ha llegit el darrer llibre en català; per la qual cosa aquests tres àmbits, el cinema, la justícia i la lectura, els considerariem no normalitzats.

No obstant aquestes valoracions, volem constatar que els indicadors del percentatge de persones que han vist l'últim espectacle en català, que han vist l'última pel·lícula en català, i que han llegit l'últim llibre en català, no ens semblen gaire representatius de l'ús d'aquesta llengua en aquests sectors, i proposem altres indicadors que, en la nostra opinió, poden aportar dades més fiables. Per exemple, en l'àmbit de la lectura, es podria preguntar per la llengua habitual de lectura o esbrinar el percentatge de llibres en català que es presten a les biblioteques públiques (ja que, arran de la crisi econòmica, els lectors han experimentat un canvi d'hàbits i prefereixen, en general, agafar en préstec el llibre de les biblioteques públiques en comptes de comprar-lo).

Per valorar l'evolució de l'ús de l'aranès seria necessari complementar les dades d'aquest estudi amb les d'altres anys.

L'ACCIÓ DE GOVERN (A CATALUNYA)

Promoció del coneixement

2. **Ensenyament reglat:** valorem positivament les actuacions que s'han dut a terme en l'àmbit de l'ensenyament reglat, sobretot el fet que hagin augmentat el nombre de plans d'immersió i es mantinguin la programació d'aules d'acollida així com dels plans educatius d'entorn.

Amb l'augment considerable dels plans d'immersió (de 6.250 a 11.500), durant l'any 2011 s'ha pogut arribar a més persones, cosa que és necessària tenint en compte que una mica més del 70% de la població escolar no té el català com a llengua familiar¹. Val a dir que les actuacions per promocionar el català en l'ensenyament reglat han d'anar directament relacionades amb la realitat sociolingüística del moment i cal que s'hi adaptin si aquesta varia.

Com a suggeriment, apuntem la importància que té el fet de programar actuacions d'acollida i d'immersió al llarg de tots els anys escolars i no només en l'etapa infantil. L'informe exposa que s'han dut a terme tallers d'educació per la llengua a només 4 centres de secundària, iniciativa que possiblement s'hauria d'impulsar i intentar fer arribar a més centres.

3. **Ensenyament de català a adults:** d'aquest apartat subratllem la importància de la tasca que està duent a terme el CPNL en tot el territori català, per la qual cosa no només cal mantenir tota aquesta estructura, sinó que cal impulsar-la. Creiem que és essencial el fet que hi hagi un centre que tingui una àmplia oferta de cursos en català, sobretot de nivells bàsics, i que ofereixi un ensenyament de qualitat i alhora assequible per a tots els nous i altres persones no catalanoparlants.

La tasca del CPNL no només se centra en l'ensenyament del català sinó també en la integració social dels no catalanoparlants, un motiu més pel qual cal impulsar aquest tipus de serveis.

Pel que fa al Parla.cat, creiem que és una plataforma ideal per a l'ensenyament del català i necessària, ja que permet que tot el col·lectiu de persones que no tenen disponibilitat per assistir a cursos presencials pugui accedir a materials didàctics de qualitat en línia. Celebrem l'augment d'inscrits que hi ha hagut a aquesta plataforma; no obstant això, fora bo conèixer el grau d'aprofitament (sia per mitjà de sistemes d'autoavaluació, sia a través d'enquestes, o el mitjà que es cregui més convenient) que en treuen els més de 99.000 inscrits per la modalitat lliure. Incorporar dades sobre l'ús que es fa del Parla.cat i el nombre

---

¹ Dades extretes de: Mayans, Pere; Pereña, Mònica. "La llengua en el model educatiu català" dins de *Llengua i ús* (2012, 51).

de consultes ateses, per exemple, permetria valorar si aquesta acció de política lingüística obté bons resultats o no.

Certificats de coneixements de català

4. D'aquest punt de l'informe només volem comentar la necessitat que hi ha de presentar les dades dels inscrits de les proves de DGPL pertanyents a altres anys per poder copsar l'evolució, positiva o negativa, que hi ha hagut en el nombre de persones inscrites a les proves.

Eines i serveis

5. Valorem positivament totes les eines i serveis que s'exposen en l'informe, cadascun dels quals es consideren necessaris i imprescindibles: la *Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració*, l'Optimot, el traductor automàtic, el Termcat, i els serveis d'atenció a les consultes i queixes que presten l'Oficina de Garanties Lingüístiques del Departament de Cultura i l'Agència Catalana del Consum, entre altres. En concret, volem posar en relleu el cercador de dubtes lingüístics de l'Optimot, un recurs lingüístic que destaca per sobre de tots els recursos fets fins ara i que creiem que té un potencial molt important, que ha d'evolucionar i crear noves fitxes de consulta i noves estratègies de cerca. A tall il·lustratiu, seria una bona iniciativa oferir l'opció de poder consultar les fitxes sobre dubtes lingüístics per temàtiques. Per exemple, poder accedir directament a les fitxes que tracten dubtes sobre llenguatge jurídic, econòmic, mèdic, etc.

Els serveis de traducció automàtica també són una eina molt important que cal preservar, ja que, de moment, moltes de les actuacions per impulsar el català passen per la traducció de documents redactats en castellà. En aquest sentit, no només cal oferir un servei de traducció automàtica, sinó que aquest ha d'anar millorant, ampliant les dades del seu diccionari intern i modernitzant-ne i adaptant-ne la programació informàtica en funció dels errors que genera, amb l'objectiu d'obtenir textos en català genuïns i correctes i que no continguin reiteradament els mateixos errors.

La creació del Termcat va ser crucial per a la normalització de la llengua catalana, en especial, per a la codificació de tots els termes que arriben a la nostra societat a través de la premsa i la divulgació científica. Celebrem, doncs, que el Termcat no cessi la seva activitat de codificació i assessorament. En aquest punt, només volem afegir que en l'àmbit jurídic –com a àmbit que ens és proper i que, per tant, coneixem de primera mà– sovint tenim la percepció que els professionals jurídics no utilitzen els serveis i les eines que ofereix el Termcat, atès que desconeixen obres com el *Diccionari de dret civil* o el *Vocabulari de dret penitenciari i penal* i altres serveis com el de consultes lingüístiques; la qual cosa ens porta a pensar que, si bé les obres del Termcat són d'una gran qualitat i hi ha un ingent treball al darrere, són eines terminològiques infrautilitzades. Per això creiem que caldria enfortir les polítiques lingüístiques que corresponen al disseny de plans de comunicació i difusió amb l'objectiu de fer arribar els productes corresponents als gremis dels

quals es publiquen obres i que aquests es comprometessin a fer-ne una gran difusió. Per contribuir a la difusió més gran dels productes i serveis del Termcat, esmentem les propostes següents: campanyes de publicitat, establir convenis amb col·legis professionals o associacions sectorials perquè es puguin adquirir les obres a millor preu, presència del Termcat/Política Lingüística en congressos del gremi en qüestió, més difusió de la nova terminologia aprovada entre el gremi corresponent, etcètera.

Com a apunt final, volem destacar la importància que té actualment posar a la disposició de la ciutadania totes les eines i els serveis esmentats per mitjà de les noves tecnologies (les eines haurien de tenir versió app, per a Android, Mac, etc.).

Foment de l'ús: Voluntariat per la llengua

6. Celebrem la programació d'activitats com el Voluntariat per la llengua, perquè és un mitjà d'impuls del català que, a més, incentiva les relacions socials i la integració dels nouvinguts. L'any 2011 es van formar 10.128 parelles lingüístiques, 427 menys que l'any 2010; no obstant això, cal valorar-ho positivament en front de les 1.522 de l'any 2003 i les 6.310 de l'any 2007.

En aquest punt, volem afegir com a observació rellevant que, tot i la baixada del flux migratori del període 2008-2011, el nombre de parelles lingüístiques s'ha mantingut força estable; la qual cosa porta a pensar que cada vegada més es consolida la integració dels nouvinguts i incrementa l'interès per aprendre el català, ja sigui perquè es concep com una llengua comuna ja sigui perquè es valoren positivament els coneixements de català a l'hora d'ocupar llocs de treball.

Així doncs, pensem que cal mantenir aquest tipus d'activitat i impulsar-la. La creació de tríos i/o quartets lingüístics, involucrar les parelles en les noves tecnologies, així com la creació d'un espai web en què s'intercanviïn classes de català per classes de cuina, música i altres idiomes, entre altres, podrien ser iniciatives que complementessin el VxL.

Foment de l'ús: accions de sensibilització i premis Lingüístics

7. Valorem positivament les activitats de sensibilització que ha impulsat Política Lingüística (com són els tallers *Tria el teu rol*, *no juguis sol* i *Doblem en català*), i veiem amb bons ulls la seva participació en l'atorgament de premis. En aquest punt, però, hi trobem a faltar, d'una banda, informació sobre quants tallers s'han realitzat, on i quantes persones hi han assistit; i de l'altra, faltaria concretar els noms dels premiats, així com la forma de participació del Govern (ja sigui per mitjà de suport en l'organització, ja sigui per dotació econòmica).

Foment de l'ús: cinema

8. Celebrem que Política Lingüística aposti per impulsar l'ús del català al cinema, ja que és un dels àmbits que, al costat del de la justícia, encara no s'ha normalitzat. Veiem encertades totes les mesures que ha dut a terme (suport al doblatge i subtitulat de pel·lícules, suport a cicles i mostres de cinema en català, difusió de la cartellera de cinema en català per mitjà de les xarxes socials i CPNL, etc.) i creiem que s'han de mantenir i impulsar en la mesura que sigui possible.

Per poder obtenir una visió clara dels resultats de l'avenç o retrocés de l'ús del català en aquest sector, seria convenient incloure un gràfic del nombre de pel·lícules doblades i subtitulades en català per anys.

Amb l'objectiu de millorar els resultats de la política lingüística en l'àmbit del cinema, atès que el principal escull de l'ús del català al cinema és econòmic (el doblatge de pel·lícules és molt car i per als cinemes no és rendible programar la mateixa pel·lícula en català i castellà), suggerim que s'aposti de manera progressiva per la subtitulació de pel·lícules en català (VOSC) en detriment del doblatge. D'aquesta manera, també s'impulsaria l'oferta de pel·lícules en versió original subtitulades, costum molt implantat en els països capdavanters europeus. Aquesta mesura no només permetria rebaixar costos i incrementar el nombre de pel·lícules subtitulades en català, sinó que també estimularia l'aprenentatge de l'anglès entre joves i adults (recordem que la situació lingüística del 2011 registra que només el 23,4 % de la població sap parlar anglès).

Foment de l'ús: àmbit econòmic

9. Valorem positivament totes les accions que Política Lingüística ha promogut per impulsar l'ús del català en l'àmbit econòmic. En destaquem el Punt d'Atenció a l'Empresa com a organisme imprescindible d'enllaç entre el Govern i el món empresarial, el qual s'ha de mantenir i donar a conèixer encara més.

Igualment, creiem que és important fixar indicadors, registrar resultats i fer el seguiment del Pla d'acompanyament de les empreses, així com dels acords de col·laboració entre el CPNL i empreses.

Foment de l'ús: esport i lleure

10. Veiem amb bons ulls la promoció del català en l'àmbit de l'esport i el lleure. És primordial col·laborar amb les associacions i els clubs esportius, tal com es descriu en l'informe, i aprofitar tota l'estructura ja creada del VxL per incidir també en aquest àmbit. No obstant això, per poder valorar adequadament les actuacions en política lingüística del sector, cal conèixer-ne els resultats i la dotació econòmica assignada.

Foment de l'ús: sanitat

11. De l'informe es desprèn que les principals mesures que s'han pres per promoure l'ús del català en aquest àmbit estan relacionades amb la codificació del llenguatge mèdic, ja que s'han elaborat fins a cinc obres terminològiques diferents. Al nostre parer, la codificació d'aquest llenguatge és molt important per salvaguardar l'ús del català en l'àmbit sanitari, si bé han d'anar acompanyades de campanyes fortes de difusió i de bons plans de comunicació, i, si escau, d'estudis de seguiment de l'ús dels termes.

Així mateix, un dels aspectes que no s'esmenta però que també és important és l'acció que el Govern ha dut a terme per tal de garantir el dret de les persones a ser ateses en català, la qual cosa passa per vetllar perquè els professionals sanitaris coneguin, entenguin o parlin aquesta llengua.

Foment de l'ús: justícia

12. Tal com mostra l'informe, l'àmbit de la justícia és deficitari quant a l'ús de la llengua; i no només això, sinó que també l'ús ha disminuït progressivament de des l'any 2005. És urgent, doncs, actuar i dissenyar noves polítiques lingüístiques amb l'objectiu de reconduir l'ús del català a l'alça.

Les accions formatives que es descriuen en l'informe (21 cursos de llengua general, 6 cursos de llenguatge jurídic i cursos d'autoaprenentatge amb tutories) són totes encertades i necessàries per impulsar el català a la justícia. De cara al pròxim informe, però, caldria detallar el nombre d'inscrits dels cursos que es programen i, especialment, el nombre d'aprovats o qualsevol dada que permeti valorar l'aprofitament que fan els usuaris de les accions formatives esmentades.

El sector jurídic és plural: advocats, notaris, jutges, fiscals, registradors, secretaris judicials, professors d'universitat, procuradors, graduats socials, la ciutadania i molts altres agents, condicionen l'ús del català en aquest àmbit. Al nostre parer, creiem que cal donar continuïtat a les actuacions per impulsar el català que es duen a terme en l'àmbit de l'advocacia, la procuradoria, el notariat i els registradors; i emprendre'n de noves adreçades al col·lectiu de jutges i a l'àmbit universitari, per ser aquests dos sectors els que incideixen més en la tria de codi (llengua catalana o castellana) d'un professional jurídic a l'hora de treballar.

D'una banda, la figura del jutge inspira autoritat i respecte, i molts dels advocats i procuradors treballen en una llengua o una altra segons el que faci el jutge o la jutgessa en qüestió. D'altra banda, el sector universitari és el primer contacte que tenen els futurs professionals jurídics amb el món del Dret i cal que aquest contacte sigui en llengua catalana; per contra, serà molt difícil que aquests professionals optin pel català com a llengua de treball en el futur. Així doncs, creiem que tant el col·lectiu dels jutges com el sector universitari són els sectors més influents en la tria de la llengua de treball i que cal invertir-hi esforços i recursos econòmics.

Així mateix, suggerim la recuperació del certificat de coneixement del català del nivell J, ja que estimula l'estudi i la motivació d'aprendre aquesta llengua d'especialitat i, també, incentiva la programació de cursos de nivell J. Caldria complementar l'obtenció del certificat J de mèrits i avantatges.

Al costat de la recuperació del nivell J, també caldria que les institucions vetllessin perquè tots els professionals jurídics puguin oferir assistència jurídica en català. Val a dir que actualment ni les Facultats de Dret ni altres entitats formatives no garanteixen que els estudiants que passen per les seves aules surtin amb els coneixements suficients de llengua catalana per garantir el dret d'opció lingüística que té el ciutadà.

Des de la nostra òptica, l'impuls del català en l'àmbit de la justícia passa especialment per continuar impulsant el català en les activitats formatives dels col·legis d'advocats, facultats de dret (graus de dret i màster de l'advocacia) i escoles de pràctica jurídica.

Així doncs, veiem molt necessari l'establiment de polítiques lingüístiques fortes que incideixen i impulsin l'ús del català en l'àmbit universitari i en l'àmbit professional dels advocats, notaris i procuradors, així com els jutges, fiscals i secretaris judicials, tenint en compte que en aquests tres darrers casos les actuacions de la Generalitat no poden anar més enllà d'impulsar l'ús del català, atès que no hi té competències.

Com a apunt final, en l'últim paràgraf de l'àmbit de la justícia s'ha detectat un error en les denominacions que s'hi esmenten i caldria substituir-les per Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya i Consell de Col·legis de Procuradors dels Tribunals de Catalunya.

Foment de l'ús: entitats

13. Celebrem l'atenció i els ajuts que reben les entitats de foment de la llengua catalana. Aquestes entitats formen part del teixit social de la població de Catalunya i les seves actuacions, encara que siguin de petit format, tenen una incidència directe en la població i són de gran importància per a la cohesió social.

Es valora molt positivament el fet que hi hagi 66 entitats inscrites en el cens i que s'hagin atorgat ajuts a 99 projectes diferents, la qual cosa deixa palesa l'activitat que hi ha en aquests grups socials.

En la situació de crisi econòmica en què ens trobem es podria plantejar la possibilitat d'involucrar aquestes entitats en projectes i accions d'impuls a favor del català, com ara, que serveixin com a vehicle de difusió de tots els serveis i eines que Política Lingüística ofereix per a l'aprenentatge del català o bé que se'ls ofereixi facilitats per involucrar-se en programes de voluntariat lingüístic.

14. Estem totalment d'acord en què la normalització i el futur de la llengua catalana requereixen que es dugui a terme i es mantingui la política de projectar la llengua catalana a l'exterior.

Pel que fa a les actuacions, subratllem, com a dada positiva, la implicació del Govern de Catalunya en els organismes europeus de la Xarxa Europea per a la Promoció de la Diversitat Lingüística i de l'Associació d'Avaluadors de Llengua a Europa, així com la seva participació en el projecte Linguanet Europa. La presència d'un representant del Govern català en aquests organismes i projectes és fonamental per mantenir la projecció del català i per assabentar-nos de les últimes novetats sobre el multilingüisme a Europa. Així mateix, veiem amb bons ulls la col·laboració que hi ha hagut amb els casals que ja existeixen en diferents països. Aprofitar el teixit social que han creat els catalanoparlants que viuen a l'estranger ajuda el Govern a actuar en el país en qüestió i a tenir-hi més incidència i, segurament, repercuteix en un estalvi de costos; per la qual cosa creiem que cal mantenir i impulsar les relacions amb els casals catalans.

Per contra, destaquem, com a dada negativa, la disminució en el 5,24 % del nombre d'estudiants de llengua, literatura i cultura catalanes a l'estranger. Tot i que ha disminuït poc en comparació amb l'any anterior, caldria esbrinar quina n'ha estat la causa, ja que si no ha sigut per motivació econòmica (arran d'una possible disminució de les subvencions a causa del context de crisi econòmica), potser caldria revisar les polítiques lingüístiques que contribueixen a impulsar l'aprenentatge del català fora de Catalunya amb l'objectiu d'incrementar any rere any la xifra d'estudiants del català.

Pel que fa al contingut d'aquest apartat, el considerem concís, ben exposat i ben estructurat. Ha estat encertat incloure en aquest apartat la informació relativa a l'ensenyament de llengua a l'exterior; d'aquesta manera, a diferència de l'informe anterior, totes les dades sobre les accions del Govern a l'estranger queden recollides en un mateix capítol. Tanmateix, hi manca informació sobre els recursos econòmics que s'han invertit per poder dur a terme l'ensenyament a l'exterior. Proposem, per a futurs informes, incloure un gràfic que mostri de manera visual l'evolució per anys de la inversió econòmica, per exemple, en beques per a estudiants de fora del domini lingüístic per assistir a cursos de llengua catalana, com també en beques per a professors de català a l'estranger.

Finalment, quant a les activitats en territori de parla catalana, les considerem fonamentals per enfortir el lligam entre les diferents zones del domini lingüístic. En aquest punt, fora bo afegir les actuacions que es duen a terme des d'altres institucions que reben el suport de Política Lingüística. A tall d'exemple, el Consell de l'Advocacia Catalana organitza anualment reunions de la Comissió de Llengua en altres territoris de parla catalana, com són les Illes, la Catalunya Nord o Andorra. Així mateix, també compta amb la col·laboració de representants d'aquestes zones en el si de la seva Comissió de Llengua.

15. **El marc legal.** Celebrem la millora que ha experimentat aquest apartat respecte dels informes anteriors, ja que sintetitza i exposa amb un llenguatge entenedor les novetats legislatives i l'activitat jurisdiccional que l'any 2011 van afectar el marc normatiu de la llengua catalana.

Amb relació al marc normatiu de la llengua catalana, malauradament, en general, s'hi observa un retrocés, el qual va ser provocat per la Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, que va crear una nova situació en què el castellà pot ser també llengua vehicular en l'ensenyament a Catalunya i va retallar altres aspectes com les competències i la preferència del català a les administracions públiques. La nova situació creada per la STC 31/2010 ha donat lloc a impugnacions de la Llei de l'occità, la Llei del cinema i la Llei d'acollida, així com a sentències que qüestionen el model lingüístic de l'escola catalana i que retallen diversos reglaments d'ús lingüístic municipals i universitaris, així com la mateixa normativa aprovada pel Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya.

En aquest punt, tal com es va apuntar en l'acte de celebració dels 30 anys de la Llei de normalització lingüística, es demostra que el problema més gran que té l'ús del català és l'encaix amb el govern espanyol. Disposar d'un marc legal propici és fonamental perquè es puguin desplegar i implantar bones polítiques lingüístiques. No obstant tots els obstacles que el govern espanyol posa en el marc normatiu de la llengua catalana, cal tenir present tot el que s'ha aconseguit fins ara gràcies a la Llei de normalització lingüística i la Llei de política lingüística (ara, per primera vegada a la història, hi ha pràcticament dues generacions escolaritzades en català). I cal tenir present, també, que encara que el marc legal no acompanyi, la tasca per impulsar el català ha de continuar.

16. **El pressupost de la Generalitat per a política lingüística.** Des del nostre punt de vista, és molt important aportar de manera precisa dades sobre els pressupostos i els recursos econòmics invertits en les actuacions en política lingüística, i per això trobem a faltar informació més detallada en aquest apartat. Caldria, doncs, en futurs informes, desglossar de forma més precisa les actuacions dutes a terme i posar-les en relació amb el pressupost que s'hi ha invertit. D'altra banda, sobretot en relació amb l'exposició del detall dels pressupostos de la resta de departaments de la Generalitat de Catalunya, caldria presentar la informació d'una forma més visual, en consonància amb l'estil de tot l'informe.

Observem una rebaixa del 7,97 % del pressupost de Política Lingüística respecte de l'any anterior, rebaixa que segurament ve donada pel context de crisi econòmica que està passant Catalunya. Estem d'acord amb aquest ajust pressupostari –que no només afecta Política Lingüística, sinó que som conscients que també afecta altres departaments–, però caldria explicar quins han estat els criteris que s'han seguit per fer aquesta rebaixa i informar de quins sectors n'han sortit afectats. Decidir en què deixar d'invertir més recursos econòmics també forma del gruix d'actuacions en política lingüística que s'han de valorar.

Finalment, creiem que seria adient incloure la informació dels pressupostos com un apartat més de l'informe, en comptes de en forma d'annex.

V. CONCLUSIONS

1. Pel que fa a les polítiques lingüístiques implantades, en general, creiem que han sigut correctes i que han permès obtenir resultats positius. Les línies de les principals polítiques lingüístiques establertes els últims anys no s'han trencat i s'han continuat impulsant en la mesura que ha estat possible. De cara al futur, per un costat, pensem que cal donar continuïtat i enfortir especialment les actuacions que afecten la promoció del coneixement i l'acolliment lingüístic als nous nadius. I per l'altre, caldria reorientar sobretot les polítiques lingüístiques en aquells sectors en què no s'ha normalitzat l'ús del català, com el cinema, la justícia i l'ensenyament universitari (especialment, postgraus i màsters).
2. També volem posar èmfasi en la importància del fet que les polítiques lingüístiques no obviïn el camp de les noves tecnologies. Les noves tecnologies ja són molt presents en la nostra societat i ho seran encara més en el futur; és per això que cal invertir en la creació d'aplicacions per a mòbil, en la presència del català en els llibres electrònics, en la traducció de programari en català, en la investigació de programes de reconeixement de veu i alta tecnologia en català, en establir convenis amb les empreses més importants del sector tecnològic (Microsoft, Apple, Google). D'aquí que valorem molt positivament que un dels objectius de l'agenda 2013 sigui "la llengua digital".
3. Tenint en compte el període de crisi econòmica pel qual estem passant, creiem que ara és el moment més oportú per aprofitar i treure el màxim de rendiment a tota la feina feta. Per aquest motiu, més que promoure la creació de nous recursos, noves eines, nous serveis, noves iniciatives, noves comissions, nous edificis, cal invertir esforços a difondre tots els productes de què disposem i idear plans de comunicació que permetin treure profit a tots els esforços invertits i que involucrin diversos agents socials (associacions, casals, col·legis professionals, escoles, etc.). Cal establir col·laboracions entre entitats, organismes i institucions que es poden retroalimentar i autoajudar, incentivar l'intercanvi de coneixements i l'intercanvi de serveis i aprofitar les estructures creades per arribar a més gent.
4. Pel que fa a la selecció dels continguts de l'informe, caldria establir un conjunt de continguts fixos, els quals, al nostre parer, són: en primer lloc, una exposició dels objectius en Política Lingüística per a l'any en qüestió; en segon lloc, una explicació sobre la situació lingüística (tal com és present en l'informe del 2011), i, finalment, un desglossament de totes les accions dutes a terme, acompanyades dels resultats. D'aquesta manera, es podria fer una valoració objectiva i completa de les actuacions fetes en política lingüística. Igualment, també caldria enllaçar el detall de les actuacions i els resultats amb informació relativa a la dotació econòmica que ha rebut, i incorporar més gràfics (especialment en l'apartat de L'acció de Govern) que permetin copsar l'evolució dels resultats de les actuacions al llarg dels anys.
5. Pel que fa al format, l'*Informe de política lingüística 2011* ha millorat molt en aquest aspecte, exposant els dades de manera clara i visual, fent ús de titulars i resums molt útils. Caldria mantenir aquesta línia en futurs informes.